

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ В СУЧАСНОМУ ПОЛІКУЛЬТУРНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

МАТЕРІАЛИ

VIII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
(16–17 травня 2024 року, Запоріжжя – Мелітополь)

Міністерство освіти і науки України
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького
Інститут модернізації змісту освіти
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Національний авіаційний університет
Мукачівський державний університет
ГО «Прогресильні»
Будапештський університет імені Лоранда Етвеша (Угорщина)
Сілезька академія (Республіка Польща)
Бельцький державний університет імені Алеку Руссо (Республіка Молдова)
Джорджтаунський університет (США)
Шуменський університет «Єпископ Костянтин Преславський» (Республіка Болгарія)

16–17 травня 2024 р.
VIII МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
**“АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ
В СУЧАСНОМУ ПОЛІКУЛЬТУРНОМУ СУСПІЛЬСТВІ”**

16–17 May, 2024
VIII INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE
**“ESSENTIAL ISSUES OF LANGUAGE AND LITERATURE
FUNCTIONING IN MODERN POLYCULTURAL SOCIETY”**

Запоріжжя – Мелітополь, 2024

УДК81'24:316.74(06)

ББК 81.4я5

А 43

*Рекомендовано до друку Вченою радою Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького
(протокол № 16 від 04.06. 2024 р.)*

Редакційна колегія:

Фалько Н. М. – кандидат психологічних наук, доцент;

Коноваленко Т. В. – кандидат педагогічних наук, доцент;

Сіроштан Т. В. – кандидат філологічних наук, доцент;

Приходько Г. І. – доктор філологічних наук, професор;

Колінько О. П. – доктор філологічних наук, професор;

Надольська Ю. А. – кандидат педагогічних наук, доцент;

Акулова Н. Ю. – кандидат філологічних наук, доцент;

Митяй З. О. – кандидат філологічних наук, доцент.

А43 Актуальні проблеми функціонування мови і літератури в сучасному полікультурному суспільстві: Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції (Запоріжжя – Мелітополь, 16–17 травня 2024 р.). Запоріжжя: Видавництво МДПУ ім. Б. Хмельницького, 2024. 326 с.

У збірнику оприлюднено матеріали учасників конференції «Актуальні проблеми функціонування мови і літератури в сучасному полікультурному суспільстві», яка відбулася 16–17 травня 2024 р.

Збірник призначено для наукових працівників, студентів, аспірантів, викладачів навчальних закладів різних рівнів.

У тезах збережено орфографію та пунктуацію авторів.

За достовірність та оригінальність матеріалу відповідальність покладається на авторів.

УДК 81'24:316.74 (06)

ББК 81.4я5

© Авторський колектив, 2024

Липко І. Формування лексичної компетентності школярів на уроках англійської мови.....	128
Множинська В., Надольська Ю. Теоретичні засади формування навичок іншомовного спілкування дітей з особливими потребами : особливості та фактори впливу.....	133
Множинська В., Митяй З. Особливості навчання дітей з особливими потребами на уроках української мови.....	136
Надольська Ю., Єніфанцева Л. Критичне мислення як одна з ключових компетентностей здобувачів вищої освіти	139
Рязанова В., Ігнатюк А. Компаративістика як шлях формування читацької компетентності на уроках літератури у здобувачів освіти гуманітарно-педагогічного фахового коледжу.....	145
Сахацька О. Технологія навчання підлітків виявлення мови ненависті у медіа і запобігання її поширенню.....	153
Сидоренко К., Надольська Ю. Нестандартний урок англійської мови як засіб активізації навчальної діяльності старшокласників.....	158
Топалов Є. Використання подкастів у процесі навчання англійської мови.....	162
Тарасенко В. Сторітелінг як інструмент формування комунікативних навичок учнів на уроках та за їх межами.....	165
Харченко В. Розвиток критичного мислення старшокласників на уроках англійської мови.....	170
Харченко Т., Гостіщева Н. Prediction in the English Classroom	176
Хоменко Н. Освіта в цифровому світі: використання сучасних інструментів на уроках іноземної мови.....	181
Фельцан І. Актуальні питання іншомовної освіти: виклики та перспективи.....	184
Фурніка В. Формування міжкультурної компетентності старшокласників на уроках англійської мови.....	188
Царьова І. Сучасні інновації вивчення української мови	193
Чекан О., Дика І. Вплив медіа на соціалізацію дітей з ООП дошкільного віку.....	196

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ІНШОМОВНОЇ ОСВІТИ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Освіта в сфері іноземних мов завжди є актуальною та стоїть перед численними викликами. Почнемо з того, що в сучасному глобалізованому світі володіння іноземною мовою стає ключовою компетенцією, тому доцільність іншомовної освіти важко переоцінити. В сучасному світі іншомовна грамотність відкриває безліч можливостей – сприяє міжкультурному розумінню, розширює професійну мобільність фахівця, сприяє розвитку навичок критичного пошуку та обробки інформації, створює можливості для різних форм співпраці з представниками інших культур.

Проблематика досліджень вітчизняних і зарубіжних науковців (Галицька М., Калинюк Т., Карпенко Є., Коломійчук І., Мовчан Л.Г., Огієнко О.І., Паласюк М., Соломенна Т.В., Талалай Ю., Ярмоленко М., Fuster C., Bardel C., Cummins J. та ін.) засвідчує, що до головних викликів сучасної іншомовної освіти відносять постійну зміну вимог до мовних компетенцій, що зумовлено соціальними обставинами, розвитком технологій та посиленням міжнародної співпраці. Отже, вимоги ринку праці до знання мов постійно змінюються, а освітні програми потребують постійного оновлення та адаптації до потреб населення.

Пошук ефективних методик навчання мотивує до виходу за межі національної стратегії, апробації досвіду тих країн, які досягли значних успіхів у іншомовній освіті. З огляду на це, за останнє десятиліття виникло багато нових підходів до навчання іноземних мов, застосування методів комунікативного навчання та мовної іммерсії, змістово-інтегрованого навчання (CLIL), білінгвального, навчання на основі співпраці, проєктного навчання, із використанням технологій змішаної реальності та дистанційного навчання.

Аналіз змісту і тематики наукових пошуків вітчизняних та зарубіжних науковців у сфері іншомовної освіти дає можливість виокремити актуальні напрями сучасних досліджень: формування мультилінгвального світогляду,

формування готовності до міжкультурної комунікації, створення формального та інформального середовища пізнання, відповідність методики іншомовної освіти тенденціям розвитку інформаційно-комунікативних технологій та потребам аудиторії, адаптація змісту навчальних матеріалів у відповідності з розвитком соціальних, духовних, морально-естетичних цінностей суспільства, інклюзивність та індивідуалізація іншомовної освіти, підготовка кадрів до викладання у полікультурних групах, розвиток навичок самостійної роботи і критичного аналізу тексту іноземною мовою, розвиток персональної мобільності в умовах іншомовного середовища.

Соціальна підтримка мультилінгвізму та визнання цінності всіх культур стають передумовами трансформації змісту навчальної літератури, змінюються тематика та соціокультурні акценти підручників. У країнах Північної Європи, які зарекомендували себе як «першопрохідці» творчих ідей, характеристика змісту відбувається за наступними категоріями навчальних матеріалів: *Inner Circle*, для позначення текстів, які зосереджені на відображенні аспектів життя, традицій країн, де англійська мова є національною; *Outer Circle* – матеріали, які висвітлюють культуру країн, де англійська мова є офіційною; *Expanding Circle*, де вона отримала широке розповсюдження та використовується у спілкуванні [5, с. 3]. У таких спосіб формується мультилінгвальний світогляд учнів, знання про різні культури, а не лише ті, які традиційно асоціюються з англійською мовою.

У 21 столітті, іноземна мова отримує новий статус – медіатора інтелектуального обміну, що, одночасно, створює можливості та нові виклики. У освітньому просторі починають з'являтися дослідження з проблематики підготовки до міжкультурної комунікації в умовах академічної співпраці між країнами, післядипломної освіти, методики навчання для різних категорій населення, дітей і дорослих.

Форми іншомовної освіти залишається одним з поточних питань галузі – якщо ще донедавна новаторською здавалася неформальна освіта, а можливості її визнання для формальної активно обговорювалися у професійних колах, то

сьогодні на часі дослідження з розширення індивідуальної мобільності студента, програм дистанційної та дуальної освіти.

Зокрема, студентоцентризований підхід шведської системи організації освітніх послуг полягає у можливості вибрати потрібний темп навчання – 25/50/75/100%. У Стокгольмському університеті деякі дисципліни доступні лише з інтенсивністю 100% (*English Bachelor's Thesis, English I, English II within the Teacher Education Programme for Secondary School and Upper Secondary School, English III for Primary School Years 4-6, English IV for teaching at Upper Secondary Schools including degree project*), тоді як інші можна опанувати з інтенсивністю 25 чи 75%, проте і навчатися доведеться довше. Для прикладу, курс “Second Language Acquisition» може тривати один місяць (за умови 100% інтенсивності) та два місяці (за умови 50% інтенсивності).

Отже, у мультилінгвальному середовищі формуються нові виклики, серед яких: готовність вчителів і учнів до спілкування в умовах навчального простору з ознаками мультилінгвізму; пошук методик для оптимізації накопичених знань, максимальне використання можливостей інформаційно-комунікативних технологій; підготовка до міжнародного іншомовного спілкування (*international readership*); спонтанний та педагогічний транслінгвізм (*spontaneous and pedagogical translanguaging*), які виникають у процесі мультилінгвальної форми комунікації (використання декількох мов одночасно) [4, с. 10].

За таких умов, перспективами подальших розвідок можуть стати дослідження про переваги та потенційні виклики мультилінгвізму в освіті, підготовку до міжнародних іспитів на визначення рівня володіння іноземною мовою як критерій підтвердження ефективності національної стратегії та визнання валідності фахівця на міжнародному ринку праці; вивчення ролі мов меншин у процесі модернізації національної стратегії підтримки міжкультурної комунікації на регіональному рівні, значення і функцію літератури у іншомовній освіті; створення інформального іншомовного середовища пізнання; розвиток міжмовної граматики.

ЛІТЕРАТУРА

1. Коломійчук І. М. Автентичні матеріали як ефективний засіб забезпечення соціокультурного спрямування процесу навчання іноземної мови. *Bulletin of Alfred Nobel University. Series: Pedagogy and Psychology*. 2017. № 13. С. 102-105.
2. Павліщева Я., Бесараб Т. Аспект соціокультурної обізнаності у викладанні та вивченні англійської мови. *Acta Paedagogica Volynienses*. 2022. Т. 2, №1. С. 140-146. URL: <https://doi.org/10.32782/apv/2022.1.2.22>
3. Талалай Ю. О. Модернізація навчання іноземних мов у старшій школі країн Центральної Європи в умовах мультилінгвізму: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01. Дрогобич, 2017. 238 с.
4. Fuster C., Bardel C. Translanguaging in Sweden: A critical review from an international perspective. 2024. URL: https://www.researchgate.net/publication/377897301_Translanguaging_in_Sweden_A_critical_review_from_an_international_perspective.
5. Svensson Pär. Perspectives on the Teaching of English in Swedish Upper-secondary Education. URL: <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:861968/FULLTEXT01.pdf>.

Наукове електронне видання

МАТЕРІАЛИ

**VIII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ МОВИ
І ЛІТЕРАТУРИ В СУЧАСНОМУ
ПОЛІКУЛЬТУРНОМУ СУСПІЛЬСТВІ»**

16-17 травня 2024 року

м. Запоріжжя

Відповідальний за випуск: *Тетяна Сіроштан*

Юлія Надольська

Зоя Митяй

Надія Акулова

Адреса видавництва:

Мелітопольський державний педагогічний університет

імені Богдана Хмельницького

. вул. Наукового містечка, 59, м. Запоріжжя, Запорізька область,

Україна, 69000

<https://mdpu.org.ua/>

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>